

Ne decipiamur gentilium erroribus

Περὶ τοῦ μὴ ἀπατᾶσθαι ὑπὸ ἑλληνικῆς ἐννοίας

Προσθήσω δὲ καὶ τοῦτο τῷ λόγῳ· τῆς θνήσεως ἀρχομένης ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ πολλῶν τελευτώντων, ἰατρός τις ὀνόματι Δόμνος, θεωρῶν πολλοὺς ἀποθνήσκοντας, καὶ ἐτέρους φόβῳ πολλῶ συνεχομένους, ἔφη· οὗτοί εἰσιν οἱ ἀπολλύμενοι βάνασοι, οἱ τῷ πυρὶ μαχόμενοι, οἱ ἐν τοῖς χαμαὶ κελλίοις τὴν οἴκησιν ἔχοντες· οἱ γὰρ ἐν ὕψει οἰκοῦντες, καὶ ἀέρων καθαρῶν καὶ λεπτοτάτων ἐν ἀπολαύσει γενόμενοι, περιγίνονται τοῦ λοιμοῦ. Ταῦτα ἀπεφήνατο, ἐπειδὴ σπουδῆν εἶχεν ἐκμανθάνειν τὰς ἑλληνικὰς ἐννοίας, καὶ ὑπὸ τῶν τοιούτων συμβέβλαπται τὸν νοῦν. Καὶ ὅμως ὁ ταῦτα φλυαρήσας μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας πληγείς ὑπὸ τῆς νόσου ἔκειτο ἡμιθανής· καὶ παρασκευάζει τοὺς ἰδίους δούλους ἄραι αὐτὸν ἐν τῷ προαστείῳ αὐτοῦ, ἵνα ἐκεῖ τελευτήσας ταφῇ. Ἄλλος οὖν ἰατρός Μακεδόνιος ὀνόματι, ἰδὼν αὐτὸν βασταζόμενον 214 καὶ αἰρόμενον ψυχορραγοῦντα εἰς ὑπάρχων τῶν ἀκροασαμένων τὴν ἀδολεσχίαν αὐτοῦ ἔφη· οὗτος καὶ καλλίστην οἰκίαν ἔχων καὶ ἀέρος καθαροῦ ἀπολαύων, οὐ διεσώθη, ἀλλ' ἰδοὺ καταβέβληται, καὶ αἱ φλυαρίαι αὐτοῦ οὐκ ὠφέλησαν αὐτόν. Καὶ ὁ μὲν Δόμνος κοιμισθεὶς ἐν τῷ προαστείῳ τελευτήσας ἐτάφη· ὁ δὲ Μακεδόνιος διασωθεὶς τῆς ἐπενηνεγμένης θνήσεως, ἀποταξάμενος τοῦ βίου, γέγονε γνήσιος μοναχός, οὐ καταποθεὶς ὑπὸ τῆς ἐκείνου ἀνοσιότητος. Ἡμεῖς δὲ τῇ ἀληθείᾳ ἐπιστήσωμεν τὸν ἑαυτῶν νοῦν, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς· οἱ γὰρ μὴ περιλαμπόμενοι τὸν νοῦν ὑπὸ τῆς θείας διδασκαλίας, πόρρω ἔχουσι τὸν ἑαυτῶν νοῦν ἀπὸ τῆς ἀληθείας. Ἡμεῖς δὲ ἀκούσωμεν τῆς θείας Γραφῆς διαρρήδην βοώσης ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Βασιλειῶν· καὶ προσέθετο ὄργῃ Κυρίου ἐκκαῆσαι ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέσεισε τὸν Δαυῖδ ἐν αὐτοῖς λέγων· πορεύθητι καὶ ἀρίθμησον τὸν Ἰσραὴλ καὶ τὸν Ἰούδα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωάβ ἄρχοντα τῆς ἰσχύος τὸν μετ' αὐτοῦ· διέλθε δὴ πάσας τὰς φυλάς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεέ, καὶ ἐπίσκεψαι τὸν λαόν, καὶ γνῶσομαι τὸν ἀριθμὸν τοῦ λαοῦ. Καὶ μετ' ὀλίγον· καὶ ἔδωκεν Ἰωάβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ τῷ βασιλεῖ, 215 καὶ ἦν ἐν Ἰσραὴλ ὀκτακόσιοι χιλιάδες σπωμένων ῥομφαίαν καὶ ἀνήρ Ἰούδα ἀνδρῶν μαχητῶν πεντακόσιοι χιλιάδες. Καὶ ἐπάταξε καρδίᾳ Δαυῖδ αὐτόν μετὰ τὸ ἀριθμῆσαι τὸν λαόν, καὶ εἶπε Δαυῖδ πρὸς Κύριον· ἡμάρτηκα σφόδρα ποιήσας τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ νῦν, Κύριε, περίελε δὴ τὴν ἀδικίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἔματαιώθην σφόδρα. Καὶ ἀνέστη Δαυῖδ τὸ πρωῖ, καὶ λόγος Κυρίου ἐγένετο πρὸς Γάδ τὸν προφήτην τὸν ὄρωντα λέγων· πορεύθητι καὶ ἀλάησον πρὸς Δαυῖδ λέγων· τάδε λέγει Κύριος· τρία ἐγὼ αἴρω ἐπὶ σέ, καὶ ἔκλεξαι σεαυτῷ ἐν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι. Καὶ εἰσῆλθε Γάδ πρὸς Δαυῖδ, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἔκλεξαι σεαυτῷ γενέσθαι, εἰ ἔλθῃ σοι τρία ἔτη λιμὸς ἐν τῇ γῆ σου, ἢ τρεῖς μῆνας φυγεῖν σε ἔμπροσθεν τῶν ἐχθρῶν σου καὶ ἔσονταί καταδιώκειν σε, ἢ γενέσθαι τρεῖς ἡμέρας θάνατον ἐν τῇ γῆ σου· νῦν οὖν γῶθι καὶ ἰδὲ τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με. Καὶ εἶπε Δαυῖδ πρὸς Γάδ· στενά μοι πάντοθεν σφόδρα ἐστὶ καὶ τὰ τρία· ἐμπεσοῦμαι δὴ εἰς χεῖρας Κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα, εἰς δὲ χεῖρας ἀνθρώπων οὐ μὴ ἐμπέσω. Καὶ αἱ ἡμέραι θερισμοῦ πυρῶν. Καὶ ἔδωκε Κύριος θάνατον ἐν Ἰσραὴλ ἀπὸ πρωῖ ἕως ἀρίστου ὥραν, καὶ ἤρξατο ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἀπέθανον ἐκ τοῦ λαοῦ ἀπὸ Δὰν 216 ἕως Βηρσαβεέ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ ἐξέτεινεν ὁ Ἄγγελος τοῦ Θεοῦ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ τοῦ διαφθεῖραι ἐν αὐτῇ, καὶ παρεκλήθη Κύριος ἐπὶ τῇ κακίᾳ καὶ εἶπε τῷ Ἀγγέλῳ τῷ

διαφθείροντι τὸν λαόν· πολὺ νῦν, ἄνες τὴν χειρὰ σου· καὶ ὁ Ἄγγελος Κυρίου ἦν ἔστηκώς παρὰ τῇ ἄλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου. Καίειπε Δαυῖδ πρὸς Κύριον ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν Ἄγγελον τὸν τύπτοντα ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ εἶμι ἡμάρτηκα, ἐγὼ εἶμι ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα, καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; Γενέσθω δὴ ἡ χεὶρ σου ἐπ' ἐμοὶ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου. Καὶ ἦλθε Γὰδ <πρὸς Δαυῖδ> τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβηθι, καὶ στήσον θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, ἐν τῇ ἄλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου. Καὶ ἀνέβη Δαυῖδ κατὰ τὸ ῥῆμα Γὰδ τοῦ προφήτου, ὃν τρόπον ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ Κύριος. Καὶ διέκυψεν Ὀρνά, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παραπορευομένους ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν Ὀρνά, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ εἶπεν Ὀρνά· τί ἦλθεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν δούλον αὐτοῦ; Καὶ εἶπε Δαυῖδ· κτήσασθαι παρὰ σοῦ τὴν ἄλῳ τοῦ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ <καὶ συσχεθῆ ἢ θραῦσις ἐπάνω τοῦ λαοῦ>. Καὶ εἶπεν Ὀρνά· ἔστωσαν ἅπαντα τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ, καὶ ποιήσει τὸ ἀγαθὸν 217 ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ· ἰδοὺ οἱ βόες εἰς ὄλοκαυτώματα, καὶ οἱ τροχοὶ καὶ τὰ σκεύη τῶν βοῶν εἰς ξύλα. Πάντα ἔδωκεν Ὀρνά τῷ βασιλεῖ· καὶ εἶπεν Ὀρνά πρὸς τὸν βασιλέα· Κύριος ὁ Θεός σου εὐλογῆσαι σε. Καὶ εἶπε βασιλεὺς πρὸς Ὀρνά· οὐχί, ὅτι ἀλλ' ἢ κτώμενος κτήσομαι παρὰ σοῦ ἐν ἀλλάγματι, καὶ οὐκ ἀνοίσω τῷ Θεῷ μου δωρεὰν ὄλοκαυτώματα. Καὶ ἐκτήσατο Δαυῖδ τὴν ἄλῳ καὶ τοὺς βόας ἐν ἀργυρίῳ πενήκοντα σίκλων. Καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ Δαυῖδ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἀνήνεγκεν ὄλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνικάς. Καὶ ἐπήκουσε Κύριος, καὶ ἐπέσκεψε τὴν γῆν, καὶ συνεσχέθη ἡ θραῦσις ἐπάνωθεν Ἱερουσαλήμ. Εἴτε οὖν ῥομφαία ἐπαχθῆ, εἴτε λοιμός, εἴτε λιμός, εἴτε θάνατος, εἴτε ἕτερόν τι τῶν δοκούντων λυπηρῶν εἶναι, πάντα πρὸς σωφρονισμὸν καὶ ἐπανόρθωσιν ἐπιφέρεται τῇ γῇ, καὶ πρὸς τὸ ἐπισυνάξει τοὺς ἀνθρώπους τὸν ἑαυτῶν νοῦν πρὸς εὐσέβειαν· δεῖται γὰρ ἐκάστη γενεὰ παιδείας τῆς ἐπισκέψεως Κυρίου. Εἰ γὰρ καὶ τῶν φόβων γινομένων ἀναισθητοῦσί τινες πρὸς τὴν εὐσέβειαν, πῶς οὐχὶ μᾶλλον, εἰ μὴ ἐγένετο ἢ ἐπίσκεψις Κυρίου ὀλοτελής, εἰς ἀθεότητα καὶ ἀπώλειαν ἐτρέποντο τὸ νοῦν;